

V Bruseli 26. 10. 2022
COM(2022) 514 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Urýchlenie prechodu ku klimatickej neutralite v záujme bezpečnosti a prosperity
v Európe**

Správa o pokroku opatrení EÚ v oblasti klímy za rok 2022

{SWD(2022) 343 final}

1. VÝVOJ, POLITIKY A ÚSPECHY V OBLASTI EMISÍ

EMISIE SKLENÍKOVÝCH PLYNOV A MEDZINÁRODNÉ ZÁVÄZKY EÚ

Najnovšie správy Medzivládneho panelu o zmene klímy (IPCC)¹ potvrdzujú, že treba prijať transformačné globálne opatrenia, ak máme splniť ciele stanovené v Parížskej dohode, vrátane obmedzenia globálneho otepľovania výrazne pod 2 C a snáh o obmedzenie tejto zmeny na 1,5 °C. Globálne emisie skleníkových plynov musia dosiahnuť vrchol v období 2020 – 2025 a potom sa do roku 2030 musia znížiť približne o 43 % v porovnaní s úrovňami z roku 2019 s cieľom udržať zvýšenie priemernej globálnej teploty na 1,5 C do konca tohto storočia. Pri súčasných politikách² svet nie je na ceste k splneniu teplotného cieľa stanoveného v Parížskej dohode. Splnenie všetkých nových záväzkov, ktoré krajiny prijali na konferencii COP26 v Glasgowe, by prispelo k zlepšeniu našich vyhliadok, stále by to však nestačilo³.

V roku 2021 globálne emisie stúpili na úrovne pred pandémiou. Z predbežných údajov JRC⁴ vyplýva, že globálne emisie skleníkových plynov narástli v roku 2021 o 4,2 % na 52,9 miliardy ton ekvivalentu CO₂, čo je mierny nárast v porovnaní s úrovňou emisií v roku 2019, keďže globálne hospodárstvo zaznamenalo po pandémii oživenie. Emisie z odvetvia energetiky a iné priemyselné emisie zo spaľovania narástli na úrovne pred pandémiou (+1,3 %, resp. +2,1 % v porovnaní s rokom 2019), a to aj v dôsledku zvýšeného využívania uhlia⁵, zatiaľ čo emisie z dopravy a budov zostali nižšie (–5,2 %, resp. –3,7 %). V minulom roku sa zaznamenali ďalšie ničivé vplyvy súvisiace s globálnym otepľovaním, čo umocnilo varovania vedcov.

Obmedzenie globálneho otepľovania si vyžaduje bezprecedentné opatrenia vo všetkých krajinách a všetkých odvetviach. Aby sme dosiahli nulovú bilanciu emisií do roku 2050⁶, musíme znižovať emisie skleníkových plynov rýchlo, hĺbkovo a udržateľne a zároveň zvyšovať schopnosť planéty zachytávať uhlík prostredníctvom riešení blízkych prírode a technológií odstraňovania uhlíka. Zisteniami IPCC sa posilňuje záväzok EÚ stať sa do roku 2050 klimaticky neutrálnou a odolnou proti zmene klímy, čo sú kľúčové ciele teraz stanovené v európskom právnom predpise v oblasti klímy.

Podľa UNFCCC sa EÚ a jej členské štáty zaviazali k spoločnému cieľu pre celé hospodárstvo, a to znížiť emisie skleníkových plynov o 20 % do roku 2020 v porovnaní s úrovňami z roku 1990 (ďalej

¹ IPCC vydal v rokoch 2021 a 2022 správy, ktoré vypracovali tri pracovné skupiny na účely jeho šiestej hodnotiacej správy – správa o prírodovedeckých základoch (pracovná skupina I) v auguste 2021, správa o dôsledkoch, adaptácii a zraniteľnosti (pracovná skupina II) vo februári 2022 a správa o zmiernení zmeny klímy (pracovná skupina III) v apríli 2022.

² IPCC, pracovná skupina III: *Mitigation of Climate Change* (Zmiernenie zmeny klímy) (2022), v správe sa zohľadňuje zjednotenie úsilia o zmiernenie zmeny klímy s vnútroštátnymi politikami vykonávanými do konca roku 2020.

³ Z najnovších vedeckých analýz vyplýva, že teploty na európskej pevnine budú v priebehu tohto storočia naďalej stúpať rýchlejším tempom, než je globálny priemer (EEA: [Global and European temperatures \(teploty vo svete a v Európe\)](#)).

⁴ https://edgar.jrc.ec.europa.eu/dataset_ghg70.

⁵ <https://www.iea.org/news/global-co2-emissions-rebounded-to-their-highest-level-in-history-in-2021>.

⁶ Nulová bilancia emisií znamená dosiahnutie rovnováhy medzi antropogénnymi emisiami zo zdrojov skleníkových plynov a záchytnými tak, že všetky zvyškové emisie skleníkových plynov uvoľňované do atmosféry sú vykompenzované odstránenými množstvami z atmosféry spôsobenými človekom, čo vedie k nulovej bilancii emisií.

len „záväzok z Cancúnu“). Ako sa uvádza v inventúre skleníkových plynov v EÚ predloženej v roku 2022⁷, EÚ výrazne prekonala tento cieľ, jej členské štáty a Spojené kráľovstvo si tak splnili aj povinnosti týkajúce sa zníženia emisií podľa dohovoru⁸. Celkové emisie skleníkových plynov bez sektora využívania pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesného hospodárstva (LULUCF) a vrátane medzinárodnej leteckej dopravy klesli v EÚ27 + Spojenom kráľovstve o 34 % v porovnaní s rokom 1990 (alebo o 32 % bez Spojeného kráľovstva). Predstavuje to zníženie o 1,94 miliardy ton ekvivalentu CO₂ do roku 2020 (alebo o 1,55 gigatony ekvivalentu CO₂ bez Spojeného kráľovstva)⁹. EÚ a jej členské štáty si spoločne splnili cieľ vykonávaním klimaticko-energetického balíka EÚ z roku 2020.

Z predbežných údajov však vyplýva, že domáce emisie skleníkových plynov v EÚ bez medzinárodnej leteckej dopravy narástli v roku 2021 o 4,8 % z výnimočne nízkej úrovne počas pandémie v roku 2020, aj keď zostali pod úrovňou z roku 2019 (t. j. -4,0 %)¹⁰. Emisie zo stacionárnych zariadení, na ktoré sa vzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami (ETS), sa zvýšili o 6,6 % a emisie, na ktoré sa nevzťahuje systém EÚ na obchodovanie s emisiami, sa zvýšili o 3,5 %, pričom tento nárast bol spôsobený obnovou po pandémii. V prípade všetkých hlavných odvetví a plynov okrem odvetvia budov sa očakáva, že emisie zostanú pod úrovňami pred pandemiou, pričom bude pokračovať celkový klesajúci trend posledných 30 rokov (obr. 1). Predbežné údaje za rok 2021 týkajúce sa odstránených množstiev emisií z LULUCF však neukazujú zvrátenie najnovšieho klesajúceho trendu, ktorý vzbudzuje obavy. Bezprecedentný rast cien plynu od druhej polovice roku 2021 mal zreteľný vplyv na emisie z výroby elektriny v dôsledku dočasného prechodu z plynu na uhlie (rámček 1).

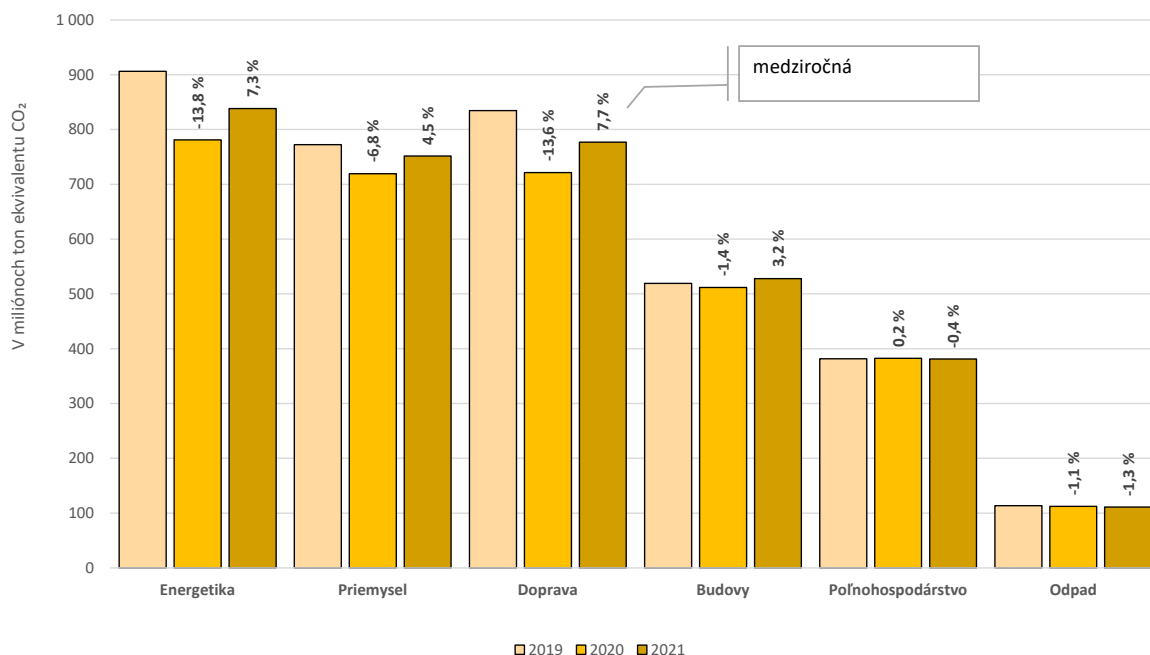
⁷ https://unfccc.int/sites/default/files/resource/European%20Union-BR4_C_2019_8832_and_SWD_2019_432_2.pdf.

⁸ Spojené kráľovstvo bolo súčasťou spoločného cieľa EÚ na rok 2020 spolu s 27 členskými štátmi EÚ.

⁹ Emisie skleníkových plynov a odstránené množstvá za roky 1990 – 2020 sú založené na tabuľkách spoločného formátu nahlasovania (CRF), ktoré členské štáty EÚ predložili UNFCCC do 27. mája 2022 vo svojich inventúrach predložených podľa nariadenia (EÚ) č. 525/2013. Údaje sa môžu zmeniť po opätovných predloženiach vyplývajúcich z neskorších preskúmaní.

¹⁰ Údaje týkajúce sa čistých emisií skleníkových plynov za rok 2021 sú založené na približných inventúrach skleníkových plynov predkladaných podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999.

Obrázok 1: Domáce emisie skleníkových plynov v EÚ27 podľa odvetvia (2019 – 2021)¹¹

Intenzita emisií skleníkových plynov v hospodárstve – pomer medzi emisiami a HDP – klesla v porovnaní s rokom 2020 o 6,1 g ekvivalentu CO₂/EUR. Celkovo boli v roku 2021 čisté domáce emisie v EÚ vrátane LULUCF o 30 % nižšie v porovnaní s úrovňami z roku 1990, čo je vo všeobecnosti v súlade s trajektóriou dosiahnuť cieľ zníženia emisií v EÚ do roku 2030 o 55 %. Rýchlosť znižovania sa však musí podstatne zvýšiť (obr. 2). Európska komisia v roku 2021 predložila balík návrhov s cieľom prispôsobiť politiky, aby sa pomocou nich mohli splniť aktualizované klimatické ciele EÚ.

¹¹ Európska environmentálna agentúra (EEA): inventúra skleníkových plynov za rok 2022 a približná inventúra skleníkových plynov v EÚ za rok 2021 na základe informácií od členských štátov. Poznámky: 1. Odvetvie energetiky odkazuje na výrobu elektriny a tepla a spracovanie ropy. 2. Priemysel zahŕňa spaľovanie paliva vo výrobe a v stavebníctve a emisie z priemyselných procesov a používania výrobkov. 3. Budovy zahŕňajú emisie zo spotreby energie v obytných budovách a budovách terciárneho sektora a zo spotreby energie v odvetví poľnohospodárstva a rybolovu.

Obrázok 2: Čisté domáce emisie skleníkových plynov v EÚ27 (vrátane LULUCF)¹²

V EÚ overené emisie prevádzkovateľov lietadiel v roku 2021 vyprodukovali 26,87 milióna ton CO₂, čo je o 8,7 % viac než 24,71 milióna ton nahlásených v roku 2020, stále je to však o 61 % menej než 68,2 milióna ton CO₂ nahlásených v roku 2019 pred pandémiou. Od roku 2021 sa EU ETS už nevzťahuje na lety zo Spojeného kráľovstva. Bez nich sa emisie z leteckej dopravy, na ktoré sa vzťahuje ETS, zvýšili približne o 30 % v porovnaní s rokom 2020 a znížili o 50 % v porovnaní s rokom 2019.¹³

Námorná doprava zostáva podstatným zdrojom emisií CO₂, ktorý sa podieľa na približne 3 % až 4 % celkových emisií CO₂ v EÚ. Lodné spoločnosti v roku 2021 nahlásili pokles emisií z dopravných činností týkajúci sa EÚ v porovnaní s rokmi pred pandémiou v dôsledku vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

Rámček 1: Vplyv rastu cien plynu v roku 2021 na emisie skleníkových plynov

Priemerné veľkoobchodné ceny plynu dosiahli v roku 2021 rekordnú úroveň 49 EUR/MWh (megawatthodina), pričom v niektoré dni dosiahli vrchol na úrovni 183 EUR/MWh. Na porovnanie ceny plynu sa v rokoch 2010 až 2019 pohybovali na úrovni 15 EUR/MWh až 25 EUR/MWh a z historicky najnižšej úrovne 3 EUR/MWh až 4 EUR/MWh v máji 2020 sa rýchlo vrátili na podobné úrovne. Rast ceny spôsobili viaceré súbežné udalosti, medzi ktoré patrí aj studené počasie začiatkom roku, úroveň zásob EÚ pod sezónnym priemerom, nízka dostupnosť veternej a slnečnej energie počas leta a narastajúce geopolitické napätie na hraniciach EÚ. Vysoká cena plynu viedla k významnému prechodu z plynu na uhlie a z plynu na

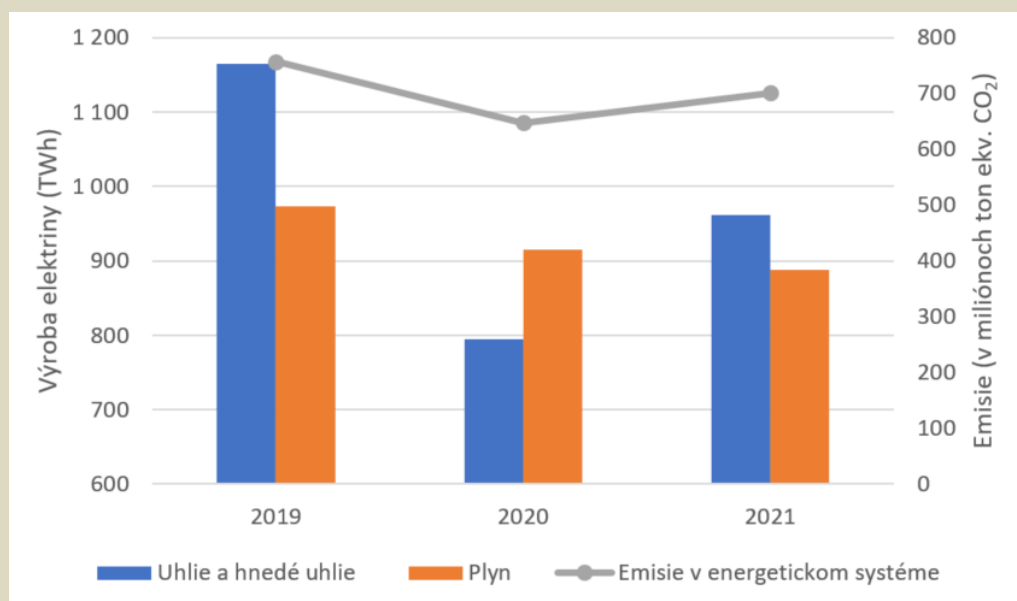
¹² Založené na inventúre skleníkových plynov za rok 2022 a približnej inventúre skleníkových plynov v EÚ za rok 2021 na základe informácií od členských štátov, bez medzinárodných zásobníkov paliva. Lineárna trajektória nulovej bilancie do roku 2050 je v súlade s cieľom zníženia emisií v EÚ do roku 2030 o 55 %.

¹³ Dve tretiny vplyvu leteckej dopravy na klímu tvoria emisie iné ako emisie CO₂. Spoluzákonnodarcovia ich začali zvažovať v diskusiách o balíku Fit for 55 s cieľom monitorovať a zmierňovať tieto znečisťujúce látky s krátkou životnosťou.

hnedé uhlie v energetickom systéme EÚ, pričom uhoľné elektrárne a elektrárne na hnedé uhlie zvýšili prevádzkové hodiny na úkor plynových elektrární. V porovnaní s rokom 2020 sa výroba energie z čierneho a hnedého uhlia zvýšila o 68 TWh, čo je viac než polovica celkového nárastu výroby (+118 TWh) ^(a), zatiaľ čo výroba energie z plynu klesla (-16 TWh). Zvyšok dodatočného nárastu výroby spôsobila výroba elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a jadrových zdrojov (+65 TWh), a to napriek nižšej výrobe veternej energie na pevnine.

Prechod z plynu na uhlie a z plynu na hnedé uhlie spôsobil v roku 2021 nárast emisií CO₂ z energetického systému nad úroveň z roku 2020 (+8,3 %). Emisie CO₂ v tomto odvetví však boli v roku 2021 stále o 7,3 % nižšie než v roku 2019 ^(b) (obr. 3), čo je v súlade s dlhodobou postupnou dekarbonizáciou energetického systému EÚ. ^(c)

Obrázok 3: Elektrina vyrobená z uhlia, hnedého uhlia a plynu a emisie CO₂ v energetickom systéme, 2019–2021 ^(d)

V roku 2022 pretrvávali nezvyčajne vysoké ceny plynu. Ruská invázia na Ukrajinu prispela k neistote súvisiacej s extrémne vysokou cenou. V čase písania tejto správy sa na trhu v krátkodobom horizonte neočakáva návrat k minulým cenovým úrovňam.

Cieľom balíka Fit for 55 spolu s plánom REPowerEU ^(e) je znížiť závislosť EÚ od dovozu fosílnych palív a dosiahnuť cieľ v oblasti klímy do roku 2030 urýchlením zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov, diverzifikáciou dodávok a podstatným zvýšením energetickej efektívnosti. Investíciami do diverzifikácie dodávok by sa v budúcnosti zabránilo uviaznutiu aktív.

^(a) Európska komisia, štvrtročná správa o trhu s elektrinou, zväzok 14 (vzťahuje sa na štvrtý štvrťrok 2021). Obrázok 18.

^(b) https://ec.europa.eu/clima/news-your-voice/news/emissions-trading-greenhouse-gas-emissions-73-2021-compared-2020-2022-04-25_en.

^(c) Vývoj emisií v EÚ27 za sektor IPCC 1.A.1. a – výroba elektriny a tepla pre verejnosť je uvedený v prehliadači údajov EEA pre emisie skleníkových plynov <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/data/data-viewers/greenhouse-gases-viewer>.

^(d) Za roky 2019 – 2020 hodnoty emisií CO₂ zodpovedajú sektoru IPCC 1.A.1.a. Hodnota za rok 2021 je extrapolovaná za predpokladu rovnakého vývoja ako v prípade emisií v protokole transakcií Európskej únie za zodpovedajúce sektory.

^(e) COM/2022/230.

POKROK OPATRENÍ EÚ V OBLASTI KLÍMY

EÚ dosiahla významný pokrok v rámci **Európskej zelenej dohody**, ktorá predstavuje koncepciu pre zelenú a inkluzívnu transformáciu.

Prostredníctvom **európskeho právneho predpisu v oblasti klímy**¹⁴, ktorý nadobudol účinnosť v júli 2021, sa do právnych predpisov zahŕňajú ciele EÚ stať sa klimaticky neutrálnou do roku 2050 a znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990, čo je záväzok, ktorý EÚ a jej členské štáty prijali podľa Parížskej dohody.

Komisia v roku 2021 navrhla **balík predpisov v oblasti klímy a energetiky** s cieľom zabezpečiť, aby bol politický rámec EÚ vhodný pre vyšší cieľ EÚ v oblasti klímy do roku 2030. Návrhy v súčasnosti prerokúva Európsky parlament a Rada. V tomto roku sa dosiahol pokrok v súvislosti s inými ustanoveniami európskeho právneho predpisu v oblasti klímy. V roku 2022 bola vymenovaná **Európska vedecká poradná rada pre zmenu klímy**, ktorej úlohou je poskytovať nezávislé vedecké poradenstvo o opatreniach EÚ a cieľoch v oblasti klímy. Komisia prijala **usmernenie k zabezpečeniu odolnosti proti zmene klímy**¹⁵ a aktualizovala svoje **nástroje lepšej právnej regulácie**¹⁶ s cieľom zabezpečiť, aby zaujala taký istý prístup pri posudzovaní, či sú navrhované opatrenia v súlade s klimatickou neutralitou a pokrokom pri adaptácii, ako sa uvádza v európskom právnom predpise v oblasti klímy.

Prechod ku klimatickej neutralite a odolnosť proti zmene klímy si vyžadujú značné investície.

Členské štáty v roku 2021 predložili svoje **plány obnovy a odolnosti** na obnovu svojich hospodárstiev po pandémie. V prípade 26 plánov obnovy a odolnosti prijatých do polovice septembra 2022 je 40 % celkových plánovaných výdavkov vyčlenených na investície v oblasti klímy, čo je viac, ako sa stanovuje povinnosťou na úrovni 37 % v nariadení o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti (pozri kapitolu 6)¹⁷.

V máji 2022 Komisia navrhla svoj **plán REPowerEU**¹⁸ v reakcii na narušenie trhu s energiou spôsobené inváziou Ruska na Ukrajinu. V pláne sa odhaduje, že si to bude vyžadovať ďalšie investície vo výške 210 miliárd EUR do energetickej efektívnosti, energetickej infraštruktúry a energie z obnoviteľných zdrojov, aby bola EÚ schopná znížiť svoje využívanie fosílnych palív a znížiť ruské dodávky plynu o dve tretiny odoberať do roku 2027. Navrhujú sa v ňom opatrenia na zníženie emisií a nákladov na energiu pre spotrebiteľov a priemysel, ako aj zvýšenie cieľa v oblasti energetickej efektívnosti do roku 2030 na 13 % a zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov na spotrebe energie v EÚ z 22,1 % v roku 2020 na 45 % v roku 2030, čo je nad rámec cieľa 40 % uvedeného v balíku Fit for 55.¹⁹ EÚ by mohla na dovoze ruských fosílnych palív ušetriť takmer 100 miliárd EUR ročne.

Zvyšných 225 miliárd EUR v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa sprístupní na opatrenia v rámci plánu REPowerEU. V pláne sa navrhuje ďalších 20 miliárd EUR vo forme grantov z predaja emisných kvót z trhovej stabilizačnej rezervy EU ETS s cieľom zvýšiť financovanie v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty by okrem toho mohli presmerovať určité

¹⁴ Nariadenie (EÚ) 2021/1119 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

¹⁵ Oznámenie Komisie, ktorým sa poskytuje technické usmernenie k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy v období 2021 – 2027 (2021/C 373/01) (Ú. v. EÚ C 373, 16.9.2021, s. 1), čím sa vykonáva článok 5 ods. 5 európskeho právneho predpisu v oblasti klímy.

¹⁶ Oznámenie Komisie – Lepšia právna regulácia: spojme sily v záujme lepšej tvorby právnych predpisov, usmernenia o lepšej právnej regulácii a súbor nástrojov na lepšiu právnu reguláciu z novembra 2021.

¹⁷ V súlade s podmienkami v prílohách k vykonávacím rozhodnutiam Rady, ktorými sa schvaľujú plány obnovy a odolnosti.

¹⁸ COM/2022/230 final; COM/2022/240 final.

¹⁹ Smernica 2009/28/ES.

finančné prostriedky EÚ na ciele stanovené v pláne REPowerEU. Na projekty v oblasti klímy sa vyčleňuje najviac finančných prostriedkov v histórii. Aspoň 30 % rozpočtu EÚ na roky 2021 – 2027 – historicky najvyšší podiel – a nástroja NextGenerationEU sa pridáva na opatrenia v oblasti klímy (nárast z 20 % v rokoch 2014 – 2020) (pozri kapitolu 6).

Komisia v júli prijala oznámenie Úspora plynu pre bezpečnú zimu²⁰ vrátane plánu na zníženie dopytu po plyne a návrhu nariadenia o koordinovaných opatreniach na zníženie dopytu po plyne²¹. Členské štáty prijímajú opatrenia na zníženie svojej spotreby energie.

Na základe stratégie pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu Komisia tento rok navrhla **nový rámec EÚ pre mestskú mobilitu** a akčný plán na zvýšenie diaľkovej a cezhraničnej železničnej dopravy, čím sa zatraktívni železničná doprava pre cestujúcich.

INVESTÍCIE DO INOVÁCIE

Z **inovačného fondu ETS** sa naďalej poskytuje podpora pre priemysel EÚ s cieľom rozvíjať špičkové technológie a rozšíriť inovácie v oblasti obnoviteľného vodíka a iné riešenia v oblasti čistých technológií. Od prvého kola sa dostupné finančné prostriedky zvýšili o viac než 50 %, čo predstavuje silný impulz pre dekarbonizáciu priemyslu v EÚ a dopĺňajú sa tým nástroje, ako je Horizont Európa (pozri kapitolu 6).

MOBILIZÁCIA ĎALŠIEHO SÚKROMNÉHO KAPITÁLU V RÁMCI EKOLOGICKÉHO FINANCOVANIA

Komisia pracuje na zosúladení pravidiel kapitálového trhu s cieľmi v oblasti klímy, a to aj s cieľom vykonávať obnovenú stratégiu udržateľného financovania²². Komisia navrhla smernicu o vykazovaní informácií o udržateľnosti podnikov²³ na účely porovnateľných informácií súvisiacich s klímou, smernicu o náležitej starostlivosti podnikov v oblasti udržateľnosti²⁴ a cielečné zmeny bankových pravidiel²⁵ a pravidiel týkajúcich sa poistenia EÚ²⁶ s cieľom zabezpečiť, aby sa do ich riadenia a operácií zahrnuli klimatické riziká.

Komisia navrhla osobitné zaobchádzanie s činnosťami v určitých odvetviach energetiky podľa nariadenia o taxonómii.²⁷ Zhromaždila dôkazy pre možné legislatívne návrhy o úverových ratingoch a o environmentálnych, sociálnych a správnych ratingoch²⁸, ako aj o preskúmaní makroprudenciálneho rámca.²⁹

²⁰ COM(2022) 360 final.

²¹ COM(2022) 361 final.

²² SWD(2021) 180 final.

²³ https://ec.europa.eu/info/publications/210421-sustainable-finance-communication_en#csrd.

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0071>.

²⁵ https://ec.europa.eu/info/publications/211027-banking-package_en.

²⁶ https://ec.europa.eu/info/publications/210922-solvency-2-communication_en.

²⁷ Nariadenie (EÚ) 2020/852 a delegované nariadenie (EÚ) 2022/1214.

²⁸ https://ec.europa.eu/info/consultations/finance-2022-esg-ratings_en.

²⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13188-EU-banking-sector-review-of-macroprudential-rules-to-limit-systemic-risk_sk.

POSILNENIE SOCIÁLNEJ SPRAVODLIVOSTI A ODOLNOSTI HOSPODÁRSTVA

Aby bola zelená transformácia úspešná, musí byť spravodlivá a inkluzívna v súlade s Európskym pilierom sociálnych práv a podporovať tých, ktorí čelia najväčšej výzve. Geopolitická situácia a vývoj cien energie zdôrazňujú potrebu urýchliť túto transformáciu pri súčasnom budovaní sociálnej odolnosti a odolnosti hospodárstva.

V júni 2022 bolo prijaté odporúčanie Rady o **zabezpečení spravodlivej transformácie na klimaticky neutrálne hospodárstvo**³⁰ s cieľom poskytnúť usmernenie pre členské štáty, ktoré navrhujú a vykonávajú balíky politických opatrení týkajúce sa aspektov zamestnanosti, zručností, sociálnych a distribučných aspektov transformácie³¹. Vzhľadom na rastúce ceny energie členské štáty zavádzajú opatrenia s cieľom poskytnúť osobám s nízkym príjmom prístup k energii a doprave. Podporu pre spravodlivú a sociálnu transformáciu poskytuje súbor nástrojov financovania EÚ (kapitola 6)³².

ZAPOJENIE ĽUDÍ

Prechod ku klimatickej neutralite je o ľuďoch: ako vyrábame, spotrebujeme, presúvame sa, vykurojeme a ochladzujeme naše domovy, pracujeme a žijeme vedľa seba. Aktívne zapájanie verejnosti má prvoradý význam. **Európsky klimatický pakt**³³ umožňuje každému vyjadriť názor a poskytuje platformu na navrhovanie nových opatrení v oblasti klímy, rozširovanie aktivít, výmenu informácií a poznatkov, iniciovanie a prepájanie aktivít na miestnej úrovni a propagáciu riešení.

Pilotná fáza sa zameriavala na premietnutie klimatológie a politiky v oblasti klímy do našich každodenných životov. Medzi ambasádorov klimatického paktu dnes patrí takmer 1 000 ľudí zo všetkých oblastí života, od skautov po primátorov, ktorí sú aktívni v miestnych komunitách, vytvárajú siete a vymieňajú si poznatky v celej Európe. Paktom sa vytvoril systém pre jednotlivé záväzky a záväzky organizácií. Jednotlivé záväzky zhromaždené v spolupráci s platformou Count Us In³⁴ dosiaľ viedli k tomu, že takmer 54 000 Európanov prijalo kroky, ktorých výsledkom bolo zníženie emisií CO₂ o viac než 3 milióny ton. Viac než 300 organizácií (vrátane Európskej komisie) alebo skupín prijalo záväzky (celkovo 1 800) s cieľom vykročiť na cestu ku klimatickej neutralite. Propagáciou iniciatív pakt inšpiruje ostatných, aby konali.

MOBILIZÁCIA MIEST

Prostredníctvom misie zameranej na klimaticky neutrálne a inteligentné mestá sa vybralo 100 rozličných miest v celej Európe, aby dosiahli do roku 2030 klimatickú neutralitu sociálne inkluzívnym spôsobom. Mestá využívajú výhody prispôsobenej podpory platformy NetZeroCities³⁵ a spoločne vytvárajú zmluvy o klíme v meste s akčnými plánmi a investičnými stratégiami.

³⁰ Odporúčanie Rady 2022/C 243/04.

³¹ Vykonávanie sa bude monitorovať prostredníctvom NEKP.

³² COM(2021) 801 final.

³³ https://europa.eu/climate-pact/index_en.

³⁴ https://europa.eu/climate-pact/pledges/individual-pledging_sk.

³⁵ <https://netzerocities.eu/>.

2. SYSTÉM EÚ NA OBCHODOVANIE S EMISIAMI

Do roku 2021 EU ETS viedol k zníženiu emisií zo stacionárnych zariadení o 34,6 %³⁶ v porovnaní s úrovňami z roku 2005. Členské štáty súbežne získali od roku 2013 viac než 100 miliárd EUR z príjmov z aukcií, ktoré sú k dispozícii pre ďalšie opatrenia v oblasti klímy a energetickej transformácie.

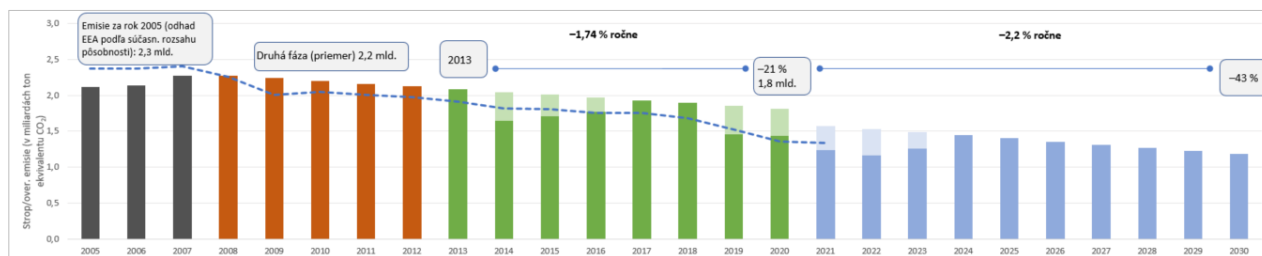
Emisie v rámci EU ETS sa v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020 mierne zvýšili, čo odráža tak hospodársku obnovu po pandémie COVID-19, ako aj vznikajúcu energetickú krízu. Zatiaľ čo emisie v roku 2021 pokračovali v klesajúcom trende v porovnaní s emisiami pred pandemiou v roku 2019, v sektoroch v rámci ETS sú potrebné ďalšie opatrenia, aby sa splnil cieľ v oblasti klímy do roku 2030. To je zámerom balíka, ktorý Európska komisia navrhla v roku 2021 s cieľom dosiahnuť ciele stanovené v Európskej zelenej dohode a ktorý v súčasnosti prerokúva Európsky parlament a Rada. Zahŕňa to reformu ETS, posilnenie stropu a rozšírenie systému, ktorý by sa vzťahoval na emisie z námornej dopravy, ako aj paralelný systém, ktorý by sa vzťahoval na budovy a cestnú dopravu.

VÝVOJ V OBLASTI EMISIÍ

Stacionárne zariadenia v roku 2021 vyprodukovali 1 335 miliónov ton ekvivalentu emisií CO₂. Je to o 6,6 % viac emisií než v roku 2020, ale stále o 5,6 % menej než v roku 2019³⁷. V odvetví energetiky sa v roku 2021 zaznamenal nárast o 8,4 %, ktorý stimuloval hlavne prechod od využívania zemného plynu späť na uhlie v súvislosti s rastom cien plynu a vyšším dopytom po elektrine s cieľom podporiť hospodársku obnovu po pandémie. Celkové emisie v odvetví energetiky však boli v roku 2021 stále 8,1 % pod úrovňami z roku 2019, pričom v oboch rokoch existoval veľmi podobný dopyt po elektrine.

Emisie z priemyslu v rámci ETS boli v roku 2021 takisto vyššie (o 4,6 %) než v roku 2020, ale o 2,6 % nižšie než v roku 2019. Vo väčšine odvetví sa zaznamenal vysoký nárast, a to aj v odvetví železa, ocele a chemikálií. Po viac než 60 % poklese v roku 2020 emisie z leteckej dopravy v rámci EU ETS v roku 2021 narástli o 30 %, ale zostali o 50 % nižšie než v roku 2019.³⁸

Obrázok 4: Overené emisie v ETS v rokoch 2005 – 2021, projekcie členských štátov zohľadňujúce existujúce opatrenia na roky 2021 – 2030, emisný strop v rámci ETS v druhej, tretej a štvrtej fáze a akumulovaný prebytok kvót v ETS v rokoch 2008 – 2021 vrátane Spojeného kráľovstva (Severného Írska), Nórska a Islandu, poznámka: prispôbenie stropu v štvrtej fáze

³⁶ Aktualizácia zohľadňujúca vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ a z ETS.

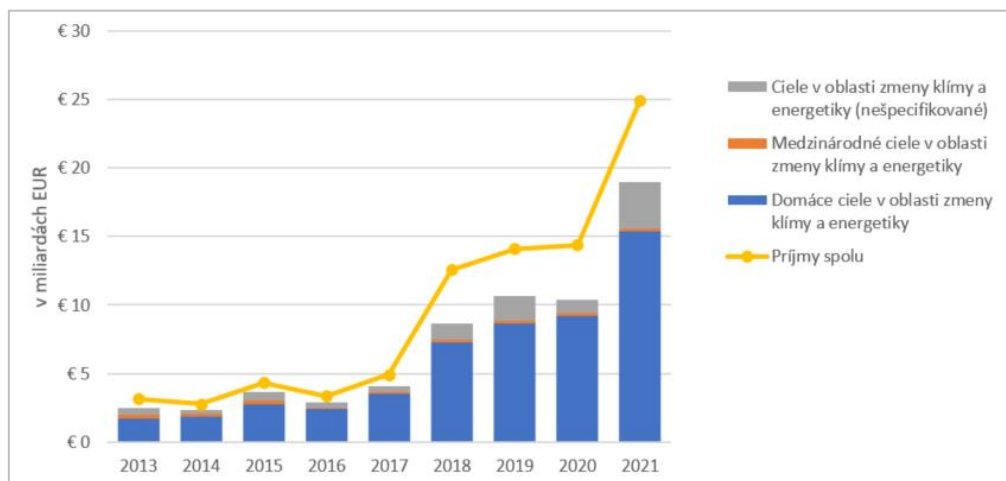
³⁷ Od roku 2021 už Spojené kráľovstvo nie je súčasťou EU ETS. Porovnanie s rokom 2020 sa zodpovedajúco prispôbilo.

³⁸ Porovnanie s prispôbenými overenými emisiami v rokoch 2020 a 2019 zahŕňajúce len odlety do Spojeného kráľovstva a 0,3 milióna tony ekvivalentu CO₂ v rámci švajčiarskeho ETS.

ZDROJE ZÍSKANÉ Z ETS

V rámci EU ETS sa vykonáva zásada „znečisťovateľ platí“, ale takisto poskytuje značné zdroje na opatrenia v oblasti klímy (pozri kapitolu 6).

Obrázok 5: Príjmy z aukcií a nahlásené použitie, 2013 – 2021 (v miliardách EUR), EÚ27

Po raste ceny uhlíka počas roku 2021 rástli aj príjmy z aukcií v rámci ETS, pričom celkovo predstavovali približne 31 miliárd EUR³⁹. Znamená to, že príjmy sa takmer zdvojnásobili zo 16,5 miliardy EUR získaných v roku 2020. Z týchto 31 miliárd EUR smerovalo 25 miliárd EUR priamo do 27 členských štátov. V roku 2021 nahlásili, že v priemere 76 % príjmov vynaložili na ciele v oblasti klímy a energetiky,⁴⁰ čo je v súlade s priemerom 75 % počas obdobia 2013 – 2020 (obr. 5). Približne 24 % príjmov členských štátov je vyčlenených na osobitné opatrenia v oblasti klímy a energetiky, 25 % smerovalo do špecifických environmentálnych fondov a 51 % smerovalo do štátnych rozpočtov.

Viacere členské štáty v roku 2021 použili svoje príjmy z aukcií aj na zmiernenie sociálneho vplyvu krízy cien energie.

OPATRENIA V OBLASTI LETECKEJ A NÁMORNEJ DOPRAVY

V prípade emisií z mimoeurópskej leteckej dopravy, z priletov do Európskeho hospodárskeho priestoru a odletov do krajín mimo EHP, s výnimkou odletov do Spojeného kráľovstva a Švajčiarska, sa cena v súčasnosti nestanovuje podľa EU ETS v súlade s ustanovením o odložení účinnosti uvedeným v smernici o EU ETS.

Návrh Komisie na rozšírenie systému EU ETS tak, aby zahŕňal emisie z námornej dopravy, v súčasnosti prerokúva Európsky parlament a Rada. Návrh vychádza z nariadenia o monitorovaní, nahlasovaní a overovaní⁴¹, v rámci čoho sa od roku 2018 sledujú emisie CO₂ z veľkých lodí zastavujúcich v prístavoch EÚ. EÚ naďalej podporuje vývoj ambiciózných opatrení podľa stratégie Medzinárodnej námornej organizácie na zníženie emisií skleníkových plynov, ako sú potenciálne normy pre intenzitu emisií skleníkových plynov z palív a trhové opatrenia.

³⁹ EÚ27 + krajiny EHP.

⁴⁰ Zvyšných 24 % sa nevyhnutne nevynaloží na iné účely. Časť sa vynaloží v ďalších rokoch alebo sa nasmeruje do všeobecného rozpočtu používaného na rozličné účely vrátane zmeny klímy a energetiky.

⁴¹ Nariadenie (EÚ) 2015/757.

TRH EÚ S UHLÍKOM

Cena uhlíka v EÚ má od roku 2018 stály rastúci trend. V roku 2021 naďalej rástla z dôvodu vysokých cien plynu a očakávaní trhu v súvislosti so zvýšenými klimatickými ambíciami do roku 2030, ako aj súvisiacimi politickými reformami. Vyššia cena uhlíka prispela k vyšším veľkoobchodným cenám elektriny, ale v oveľa menšej miere ako zvýšené ceny plynu. V oznámení o cenách energie z októbra 2021 Komisia odhadla, že zvýšenie ceny plynu má na cenu elektrickej energie deväťkrát väčší vplyv než zvýšenie ceny uhlíka⁴². Ceny plynu odvtedy pokračovali v prudkom raste, zatiaľ čo ceny v ETS zostali na podobnej úrovni. V správe Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy vypracovanej v marci 2022 sa vylúčila úloha špekulácií pri stimulovaní rastu cien uhlíka⁴³ (pozri správu o trhu s uhlíkom)⁴⁴.

⁴² COM(2021) 660 final.

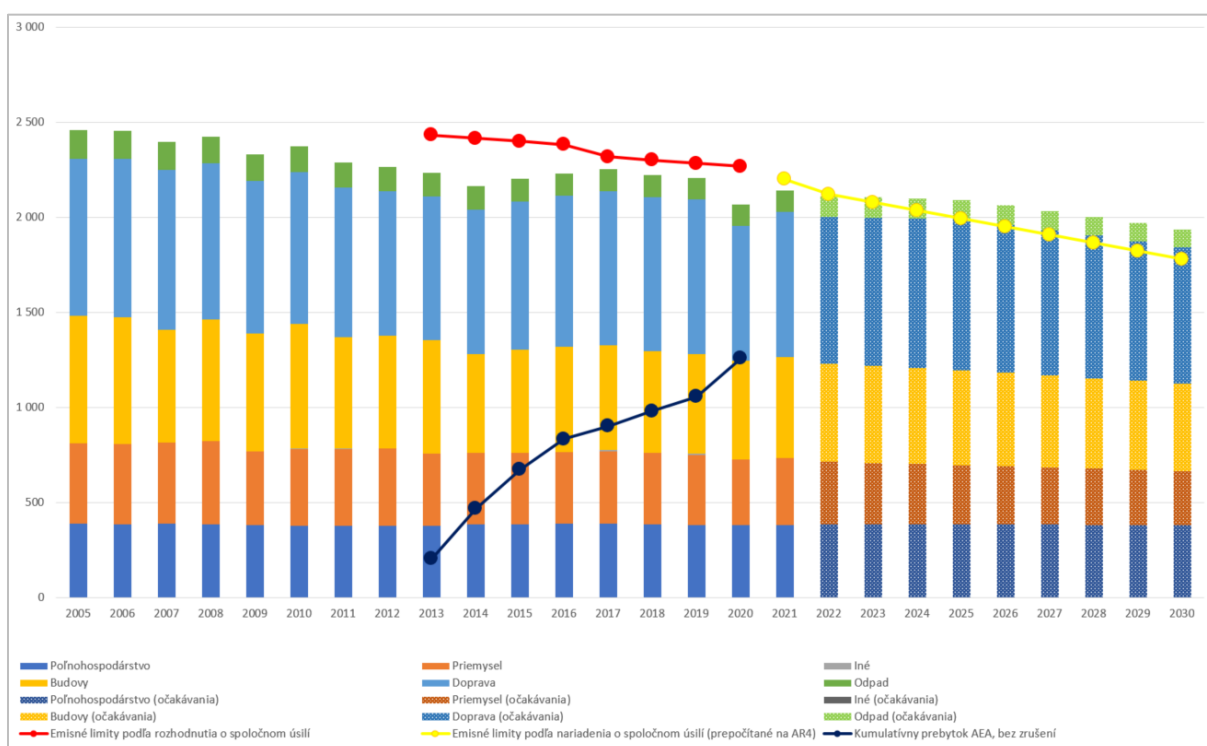
⁴³ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-publishes-its-final-report-eu-carbon-market>.

⁴⁴ COM(2022) 516.

3. EMISIE V OBLASTI SPOLOČNÉHO ÚSILIA

Od roku 2013 boli emisie v celej EÚ v sektoroch spoločného úsilia pod ročným limitom, ako je znázornené na obrázku 6. Emisie EÚ27, na ktoré sa vzťahuje rozhodnutie o spoločnom úsilí⁴⁵, boli v roku 2020 v porovnaní s rokom 2005 o 16,3 % nižšie; EÚ prekonala svoj cieľ na rok 2020 o šesť percentuálnych bodov. Po výraznom poklese emisií v roku 2020 v dôsledku pandémie sa emisie v sektoroch, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločnom úsilí (ESR), v roku 2021 zvýšili. Na základe približných údajov boli emisie v oblasti spoločného úsilia v roku 2021 o 3,5 % vyššie než v roku 2020. Nárast bol najvýraznejší v doprave (viac než 7 % nárast emisií v porovnaní s rokom 2020), po čom nasledovali emisie z budov (3,1 % nárast). V odvetví poľnohospodárstva sa v roku 2021 zaznamenal mierny pokles emisií o viac ako 0,3 % v porovnaní s rokom 2020, ale celkový pokles bol v porovnaní s rokom 2005 malý (približne 2 %).

Obrázok 6: Emisie v odvetviach, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy o spoločnom úsilí na roky 2005 – 2030, a ročne pridelené emisné kvóty, EÚ27 (milióny ton ekvivalentu CO₂) (podrobnosti sú uvedené v dokumente SWD)⁴⁶

VÝSLEDKY ROZHODNUTIA O SPOLOČNOM ÚSILÍ NA ROKY 2013 – 2020

Všetky členské štáty si splnili povinnosti súvisiace so spoločným úsilím v každom roku v období 2013 až 2019. Malta každý rok svoje ročne pridelené emisné kvóty (AEA) prekročila, deficit však vykryla ich nákupom z Bulharska. Belgicko, Cyprus, Estónsko, Fínsko, Luxembursko a Rakúsko v roku 2019 takisto prekročili svoje AEA, na vykrytie deficitu však použili ušetrené prebytky

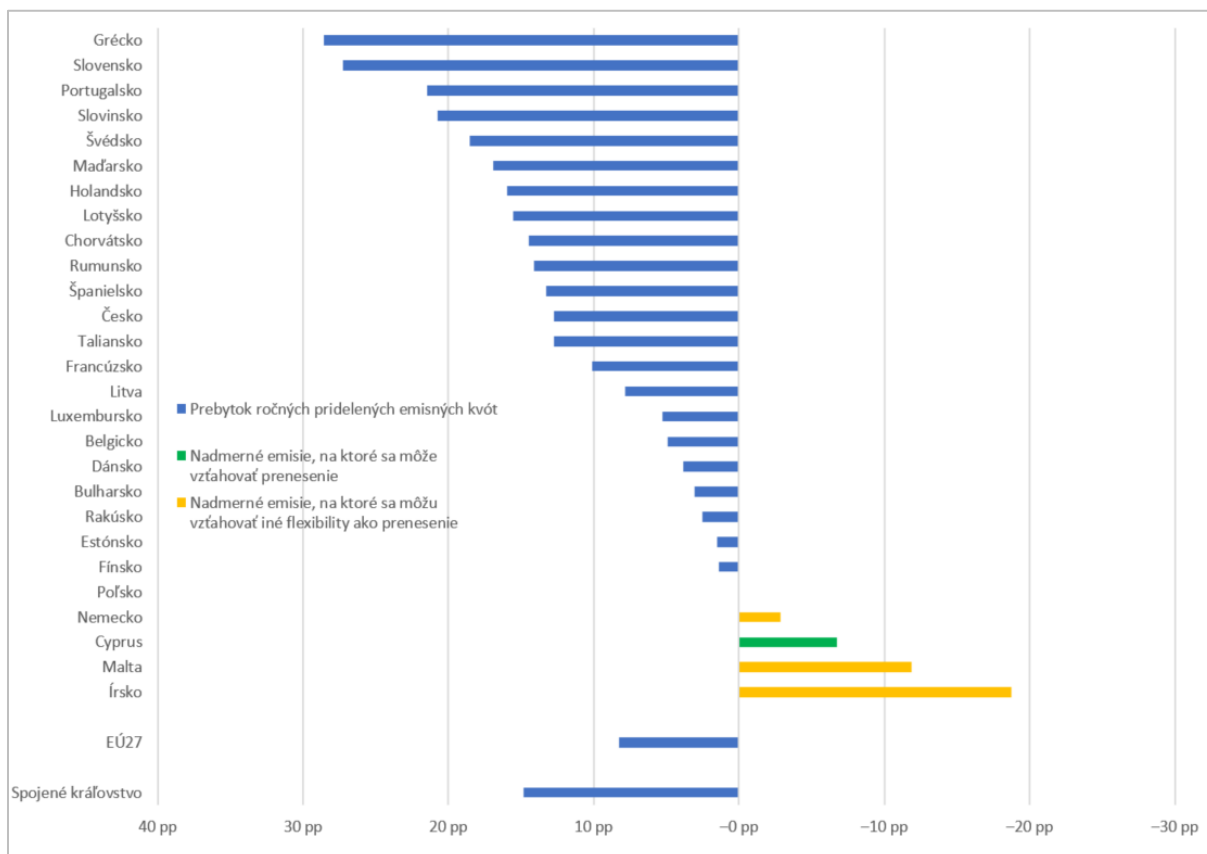
⁴⁵ Rozhodnutie č. 406/2009/ES.

⁴⁶ Z prognóz, ktoré nahlásili členské štáty podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999; zostavenie a kontrolu vykonala EEA. Údaje zahŕňajú len EÚ27.

z predchádzajúcich rokov. Írsko a Nemecko nemali dostatočné ušetrené prebytky na vykrytie svojho deficitu. Nemecko si prenieslo AEA z roku 2020, aby si splnilo povinnosti za rok 2019, zatiaľ čo Írsko použilo na splnenie svojich povinností medzinárodné kredity z mechanizmu čistého rozvoja. Všetky členské štáty okrem Maďarska, Švédska a Spojeného kráľovstva si svoj prebytok AEA preniesli na prípadné použitie v roku 2020.

Prebieha **cyklus hodnotenia súladu za rok 2020**, čo je posledný rok podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí. Na základe preskúmania ročnej inventúry podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí v štyroch členských štátoch prekročili emisie ich AEA (Obr. 7). Emisie Cypru prekročili jeho AEA o 7 %; na dodržanie súladu v roku 2020 má dostatočný prebytok AEA z predchádzajúcich rokov. Keďže Nemecko si prenieslo časť svojich AEA v roku 2020 na dodržanie súladu v roku 2019, jeho emisie v roku 2020 prekročili zostávajúce AEA o 3 %. Emisie Malty prekročili jej AEA o 12 % a emisie Írska prekročili jeho AEA o 19 % a spolu s Nemeckom budú musieť nakúpiť AEA od iných členských štátov a/alebo použiť medzinárodné kredity na dodržanie súladu v roku 2020, keďže nemajú dostatočný prenesený prebytok AEA.

Obrázok 7: Rozdiel medzi cieľom členských štátov na rok 2020 podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí a emisie v sektoroch spoločného úsilia v roku 2020 (vyjadrené ako percentuálny podiel emisií v roku 2005)⁴⁷

⁴⁷ Vychádza z prognóz nahlásených členskými štátmi podľa nariadenia (EÚ) 2018/1999; zostavenie a kontrolu vykonala EEA. Údaje do roku 2020 zahŕňajú len EÚ27 a od roku 2021 zahŕňajú aj Island a Nórsko.

POKROK V PLNENÍ CÍŤOV DO ROKU 2030 PODĽA NARIADENIA O SPOLOČNOM ÚSILÍ

Podobne sa v nariadení o spoločnom úsilí⁴⁸ (ESR) od roku 2021 stanovujú národné emisné ciele na rok 2030 a AEA na každý rok v období 2021 – 2030 vrátane Islandu a Nórska⁴⁹.

Členské štáty plánujú a vykonávajú politiky a opatrenia na dosiahnutie svojich súčasných cieľov v rámci spoločného úsilia do roku 2030 podľa nariadenia o spoločnom úsilí. Súhrnne za EÚ27 by sa súčasnými vnútroštátnymi politikami do roku 2030 znížili emisie o 22 % v porovnaní s rokom 2005 (obr. 8), čo je výrazne menej ako celkový cieľ zníženia emisií v oblasti spoločného úsilia o 29 %. Ak členské štáty vykonajú všetky dodatočné politiky, ktoré nahlásili, EÚ by len tesne splnila cieľ zníženia o 29 % podľa existujúceho ESR. Komisia navrhla zmenu ESR s cieľom dosiahnuť ambicióznejší cieľ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2030 aspoň o 55 %, pričom sa navrhuje ambicióznejší cieľ zníženia domácich emisií do roku 2030 o 40 % v porovnaní s rokom 2005 v prípade sektorov spoločného úsilia. Prebiehajú o tom rokovania medzi Európskym parlamentom a Radou.

To podčiarkuje silnú, neodkladnú potrebu, aby členské štáty v sektoroch spoločného úsilia plánovali a vykonávali dodatočné opatrenia v oblasti klímy vo svojich aktualizovaných integrovaných národných energetických a klimatických plánoch. Keďže členské štáty musia predložiť návrh aktualizovaných plánov do 30. júna 2023⁵⁰, Komisia pripravuje usmernenie, ktoré im má pomôcť pri prípravných prácach.

Približné údaje inventúr za rok 2021 ukazujú, že štyri členské štáty by mali prekročiť svoje súčasné AEA za uvedený rok, v prípade Česka o jeden percentuálny bod, v prípade Talianska o dva percentuálne body, v prípade Írska o päť percentuálnych bodov a v prípade Cypru o 14 percentuálnych bodov. Keďže rok 2021 je prvým rokom podľa ESR, nijaké zostávajúce prebytky podľa rozhodnutia o spoločnom úsilí sa neprenášajú. Podľa ESR však členské štáty budú môcť využiť iné flexibilné možnosti.

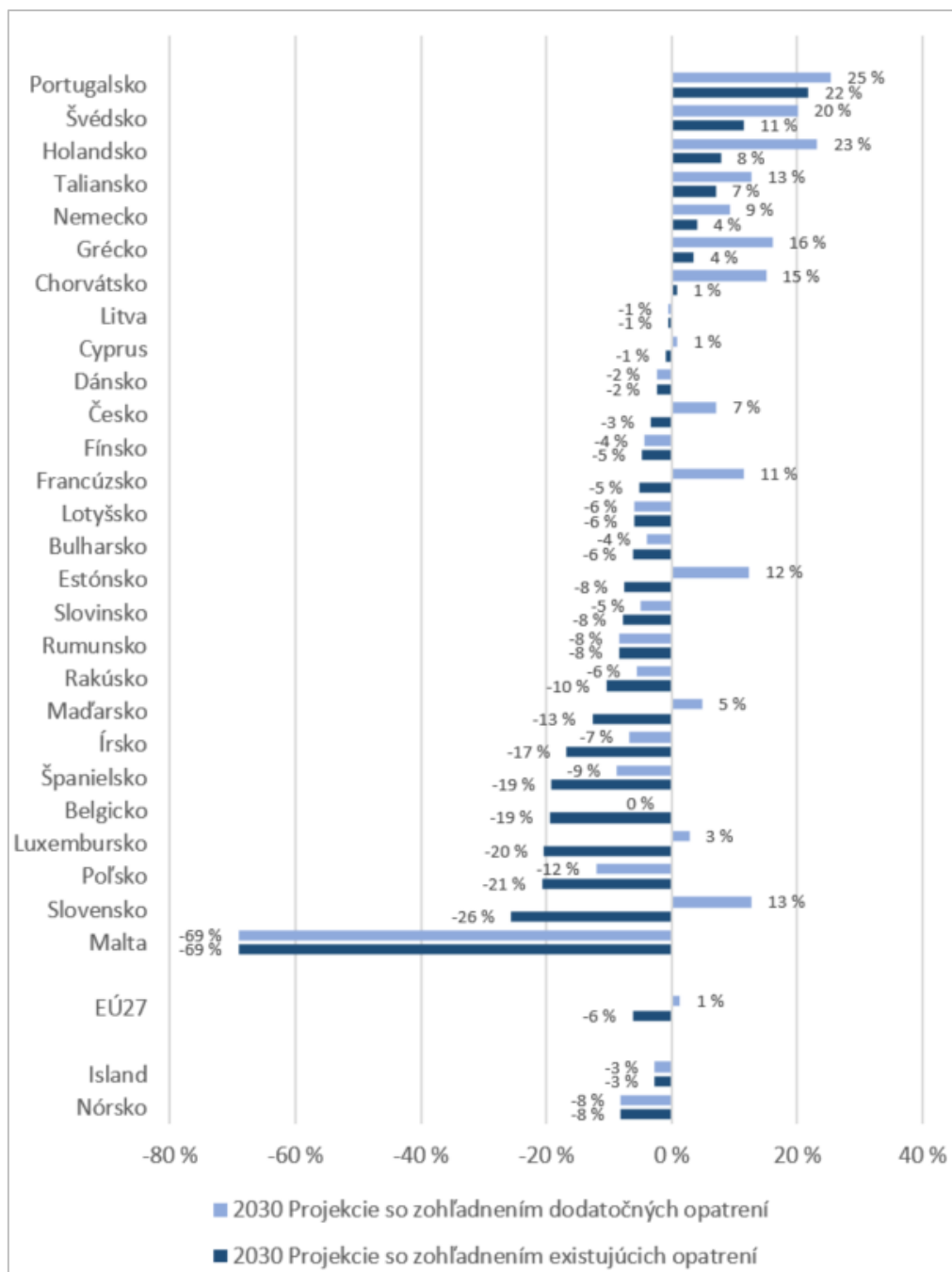
Obrázok 8: Rozdiel medzi cieľmi nariadenia o spoločnom úsilí na rok 2030 a predpokladanými emisiami⁵¹ so zohľadnením existujúcich opatrení a dodatočných opatrení, vyjadrené ako percentuálny podiel emisií v roku 2005, EÚ27, Island a Nórsko. Kladné hodnoty znamenajú, že očakávané ciele sa prekročia; záporné hodnoty znamenajú, že sa ich nepodarí splniť

⁴⁸ Nariadenie (EÚ) 2018/842.

⁴⁹ V ESR sa už členským štátom neumožňuje používať medzinárodné kredity na dosiahnutie ich cieľov, ale časť svojich emisií skleníkových plynov môžu kompenzovať v sektoroch spoločného úsilia s čistými odstránenými množstvami emisií v sektore LULUCF a v prípade niektorých členských štátov zrušením kvót v existujúcom EU ETS.

⁵⁰ Článok 14 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

⁵¹ Členské štáty predložili svoje prognózy emisií do marca 2021. Dánsko, Írsko, Lotyšsko a Island predložili aktualizované správy v roku 2022 z dôvodu podstatných zmien. EEA na doplnenie chýbajúcich „projekcií zohľadňujúcich dodatočné opatrenia“ použila „projekcie zohľadňujúce existujúce opatrenia“. Pôvodné údaje majú odlišné metriky, ktoré sú približne korigované pomocou prepočtu. Rozdiely sú tu uvedené len na ilustračné účely. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v prílohe.

POLITIKY V KĹÚČOVÝCH ODVETVIACH

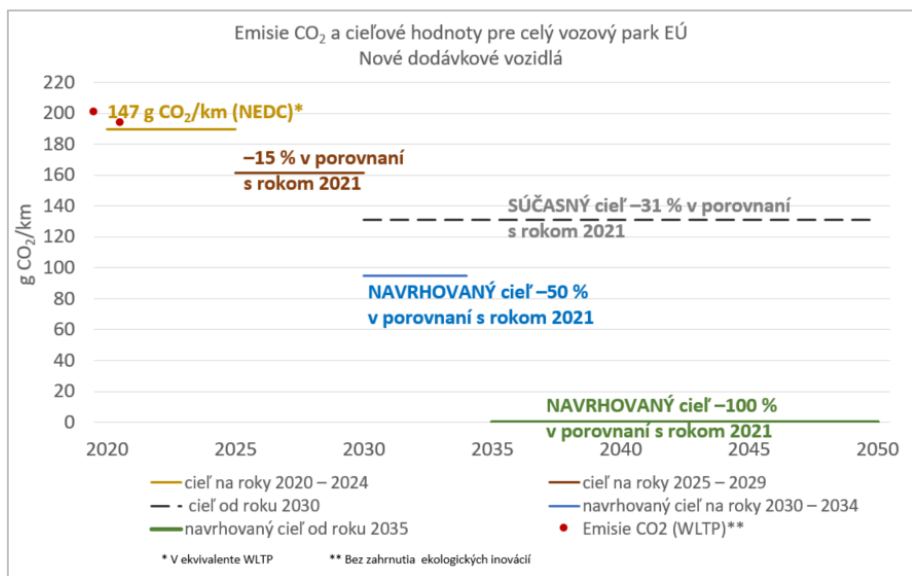
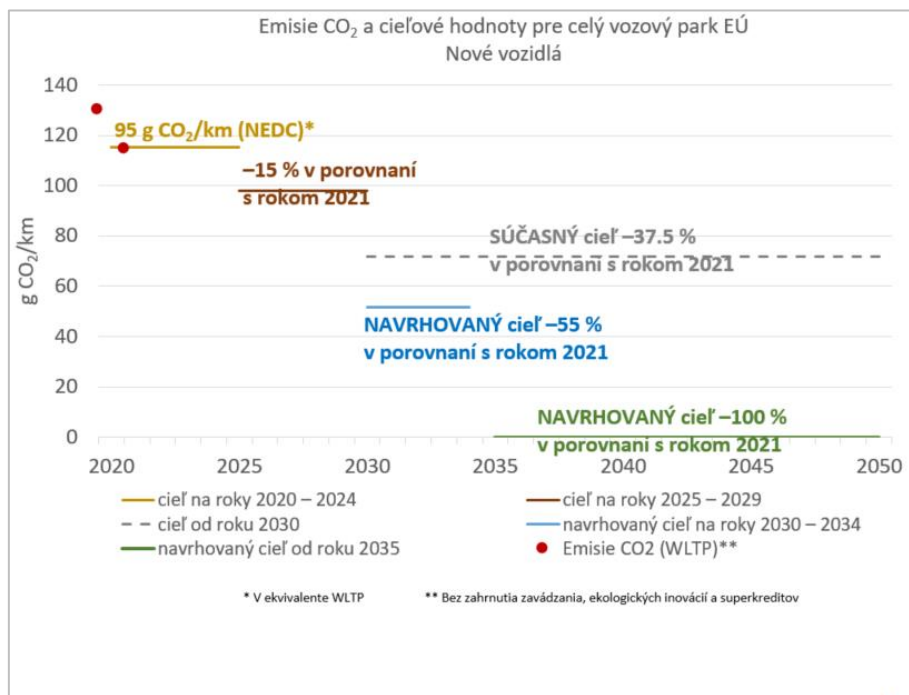
– Doprava

Emisné normy CO₂ pre nové osobné automobily a dodávkové vozidlá a pre ťažké úžitkové vozidlá sú kľúčovými faktormi na zníženie emisií z cestnej dopravy. Podľa predbežných údajov z monitorovania za rok 2021⁵² priemerné emisie z nových vozidiel klesli zo 130,3 g CO₂/km WLTP⁵³ (t. j. 107,5 g

⁵² Údaje z monitorovania emisií CO₂ z osobných automobilov a dodávkových vozidiel – nariadenie (EÚ) 2019/631; uverejnené EEA.

CO₂/km NEDC⁵⁴) v roku 2020 na 114,7 g CO₂/km v roku 2021. Pokračuje tak trend prudkého poklesu emisií CO₂ z nových vozidiel evidovaných v EÚ, ktorý trvá od roku 2019, a to vďaka prísnejším cieľovým hodnotám CO₂ pre celý vozový park EÚ od roku 2020. Navyše podiel elektrických vozidiel na batérie sa výrazne zvýšil. Z novevidovaných vozidiel v EÚ v roku 2021 tvorili 10 % elektrické vozidlá na batérie (nárast z 2 % v roku 2019 a 6 % v roku 2020). Z predbežných údajov vyplýva, že priemerné emisie z dodávkových vozidiel takisto klesli z 200,3 g CO₂/km WLTP (t. j. 155,0 g CO₂/km NEDC) v roku 2020 na 193,8 g CO₂/km WLTP v roku 2021, a to aj vďaka prísnejším cieľom, ktoré sa uplatňujú od roku 2020 (obr. 9).

Obrázok 9: Emisie CO₂ a cieľové hodnoty pre celý vozový park EÚ, vozidlá a dodávkové vozidlá

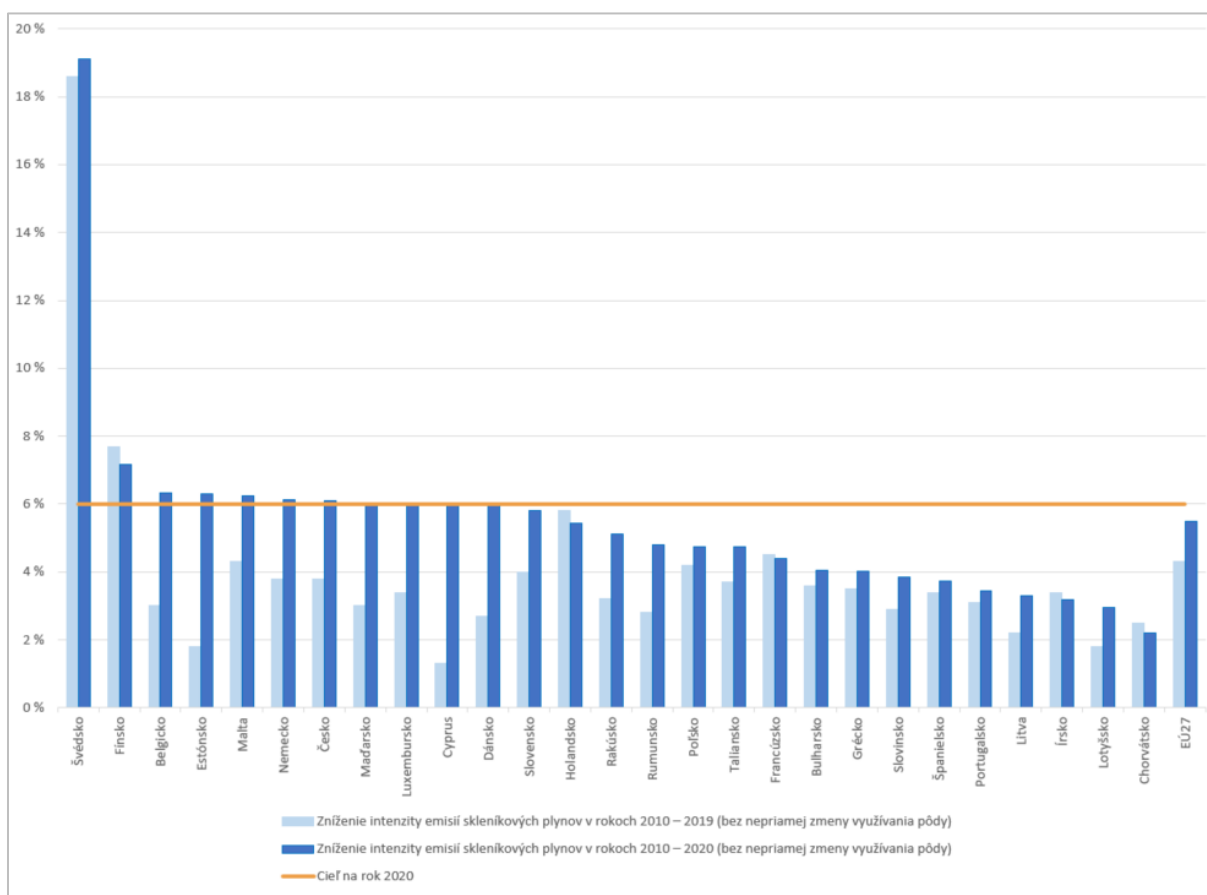
⁵³ Celosvetový harmonizovaný skúšobný postup pre ľahké vozidlá.

⁵⁴ Skúšobný postup pre nový európsky jazdný cyklus.

Ťažké úžitkové vozidlá, ako sú nákladné vozidlá, ťažké dodávky a autobusy, sa podieľajú na celkových emisiách CO₂ v cestnej doprave približne na úrovni 30 %. Podľa platných právnych predpisov musia výrobcovia nových ťažkých nákladných vozidiel znížiť priemerné emisie CO₂ do roku 2025 o 15 % a do roku 2030 o 30 % v porovnaní s úrovňami z 2019. Legislatívnym návrhom, ktorý má Komisia predložiť na konci roka 2022, by sa mali sprísniť platné normy a mal by sa ním rozšíriť rozsah pôsobnosti na väčšinu zostávajúcich skupín ťažkých úžitkových vozidiel.

Smernica o kvalite palív takisto prispela k zníženiu emisií v doprave; stanovuje sa v nej povinnosť znížiť do roku 2020 intenzitu emisií skleníkových plynov počas životného cyklu palív o 6 % v porovnaní s úrovňami z roku 2010. Priemerná intenzita emisií skleníkových plynov dodaných palív v roku 2020 bola o 5,5 % nižšia ako v roku 2010. Pokrok, ktorý dosiahli dodávatelia palív z EÚ, sa v jednotlivých členských štátoch výrazne líši (Obr. 10).

Obrázok 10: Zníženie intenzity emisií skleníkových plynov z palív, ktoré dosiahli dodávatelia palív v EÚ27, v obdobiach 2010 – 2019 a 2010 – 2020 (zdroj: EEA)

– Fluórované skleníkové plyny

Fluórované skleníkové plyny (tzv. F-plyny) majú až 25 000-krát väčší vplyv na globálne otepľovanie ako CO₂. Po roku 2014 došlo k obratu desaťročného trendu rastúcich emisií fluórovaných skleníkových plynov spôsobenému súčasným nariadením o fluórovaných skleníkových plynach [nariadenie (EÚ) č. 517/2014]. Emisie EÚ27 v rokoch 2014 až 2020 klesli o 20 % a dodávky neúplne fluórovaného uhlíkovodíka na trh klesli v rokoch 2015 až 2019 o 47 % v ekvivalente CO₂, najmä v dôsledku prechodu z chladiacich zariadení na alternatívy šetrnejšie ku klíme. V apríli 2022 Komisia

navrhla nové nariadenie o fluórovaných skleníkových plynoch s cieľom dosiahnuť do roku 2050 dodatočné úspory emisií.

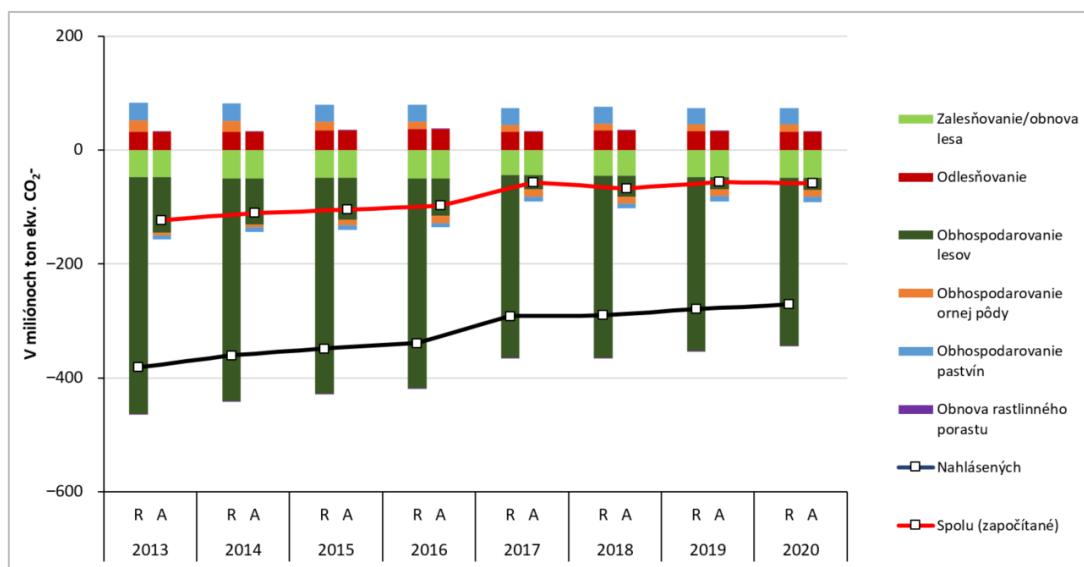
– Látky poškodzujúce ozónovú vrstvu

Látky poškodzujúce ozónovú vrstvu sú takisto veľmi silnými skleníkovými plynmi. Ich používanie a výroba v EÚ v posledných desaťročiach klesli o 99 % v rámci globálneho úsilia o ochranu ozónovej vrstvy podľa Montrealského protokolu. Najväčšiu časť zostávajúcich zdrojov látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu v EÚ tvoria zastarané izolačné peny v budovách starších ako 20 rokov, ktoré sa uvoľňujú pri obnove alebo demolácii budov. Cieľom nového návrhu nariadenia o látkach poškodzujúcich ozónovú vrstvu, ktorý Komisia prijala v apríli 2022, je zabrániť emisiám tým, že sa bude vyžadovať zber, likvidácia alebo opätovné použitie týchto znečisťujúcich látok.

4. VYUŽÍVANIE PÔDY, ZMENY VO VYUŽÍVANÍ PÔDY A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Využívanie pôdy, zmeny vo využívaní pôdy a lesné hospodárstvo (LULUCF) budú zohrávať zásadnú úlohu pri dosiahnutí cieľa klimateckej neutrality v EÚ, keďže z pôdy sa môžu uvoľňovať emisie skleníkových plynov do atmosféry a zároveň môže dochádzať aj k odstraňovaniu CO₂ z nej, a to v závislosti od využívania pôdy. V EÚ sú emisie skleníkových plynov do atmosféry v rámci LULUCF nižšie ako emisie CO₂, ktorý sa odstraňuje prostredníctvom biogénnych procesov, v posledných rokoch sa však zaznamenal pokles týchto prírodných záchytov uhlíka. Na roky 2013 až 2020 sa členské štáty zaviazali, že budú započítavať dodatočné opatrenia v LULUCF v nahlásených emisiách skleníkových plynov a odstránených množstvách CO₂ s cieľom posúdiť dosiahnutie cieľa podľa Kjótskeho protokolu⁵⁵.

Obrázok 11: Nahlásené (reported – R) a predbežne započítané (accounted – A) emisie a odstránené množstvá emisií podľa Kjótskeho protokolu, druhé záväzné obdobie, EÚ27⁵⁶

Na obr. 11 je znázornený klesajúci záchyt „nahlásených“ emisií a odstránených množstiev emisií za jednotlivé činnosti v EÚ za druhé záväzné obdobie Kjótskeho protokolu (2013 – 2020). Priemerné čisté odstránené množstvá počas tohto obdobia predstavovali 320,2 milióna ton ekvivalentu CO₂. Po uplatnení pravidiel započítavania v zmysle Kjótskeho protokolu predstavuje „započítaný“ zostatok pokles priemerného záchytu (alebo kreditu) uhlíka vo výške 84,3 milióna ton ekvivalentu CO₂, pričom čisté kredity sa znížili z –123,2 milióna ton ekvivalentu CO₂ v roku 2013 na –58,4 milióna ton

⁵⁵ Pri dosahovaní cieľov Kjótskeho protokolu nie sú podstatné absolútne odstránené množstvá alebo emisie, ale zmeny v odstránených množstvách a emisiách v porovnaní s referenčnou hodnotou a konkrétnym referenčným rokom, ako sa stanovuje v pravidlách započítavania.

⁵⁶ Nahlásené emisie a odstránené množstvá emisií z LULUCF v zmysle Kjótskeho protokolu sa zakladajú na konkrétnych činnostiach a nie sú rovnaké ako emisie a odstránené množstvá emisií z pozemných zdrojov v rámci LULUCF podľa inventúry UNFCCC.

ekvivalentu CO₂ v roku 2020.⁵⁷ Zahŕňa to „voliteľné“, ako aj „povinné“ činnosti (zalesňovanie/obnova lesa, odlesňovanie a obhospodarovanie lesov).⁵⁸

Hlavným dôvodom tohto poklesu záchytoŕ je pokles nahlásených čistých odstránených množstiev emisií a započítaných čistých kreditov v rámci obhospodarovania lesov v rokoch 2013 – 2020⁵⁹. Pokles pri odstraňovaní uhlíka je spôsobený kombináciou viacerých faktorov vrátane zvýšeného dopytu po dreve (napr. 2018 vo Fínsku), rastúceho podielu lesov, ktoré dosiahli rubnú zrelosť (Estónsko, Lotyšsko), a častejších prírodných rušivých faktorov, ako sú prípady zamorenia hmyzom (Česko od roku 2015), búrky (2019 v Poľsku), suchá a lesné požiare (napr. 2017 v Taliansku a Portugalsku). Podľa predbežných odhadov s využitím pravidiel započítavania pre druhé záväzné obdobie v zmysle Kjótskeho protokolu vykazuje Belgicko, Bulharsko, Česko, Francúzsko, Chorvátsko, Cyprus, Slovinsko a Fínsko priemerný čistý debet z LULUCF.⁶⁰

V súčasnom nariadení o LULUCF⁶¹ a sekundárnych právnych predpisoch⁶² sa vyžaduje, aby od roku 2021 každý členský štát kompenzoval svoje emisie skleníkových plynov z tohto sektora aspoň rovnocenným množstvom odstráneného CO₂ z atmosféry podľa pravidla nulového dlhu.

V rámci balíka Fit for 55 Komisia po prvýkrát navrhla cieľ EÚ, a to do roku 2030 dosiahnuť čisté odstránenie emisií v sektore LULUCF v objeme 310 miliónov ton ekvivalentu CO₂. Tento celoeurópsky cieľ sa má vykonávať prostredníctvom záväzných vnútroštátnych cieľov. Z dlhodobejšieho hľadiska Komisia navrhla zameranie sa na sektor pôdy, v ktorom sa kombinujú emisie z poľnohospodárstva (najmä z hospodárskych zvierat a hnojív) a čisté odstránené množstvá v sektore LULUCF. Cieľom je dosiahnuť klimatickú neutralitu v sektore pôdy do roku 2035 a následne čisté záporné emisie.

V oznámení Komisie o udržateľnom kolobehu uhlíka⁶³ z decembra 2021 sa stanovujú ciele a akčné plány na dosiahnutie odstraňovania uhlíka pomocou riešení blízkyh prírode⁶⁴ a priemyselných technológií. Komisia vyvíja regulačný rámec EÚ na certifikáciu odstraňovania uhlíka s cieľom odmeňovať pôdohospodárov za sekvestráciu uhlíka v plnom súlade s ekologickými zásadami (tzv. uhlíkové poľnohospodárstvo). Prispieje aj k vytvoreniu vnútorného trhu EÚ na zachytávanie, využívanie, ukladanie a dopravu CO₂ pomocou inovatívnych technológií, ako je pozorovanie Zeme (program Copernicus).⁶⁵

⁵⁷ Štruktúra v časovom slede nahlásených emisií a odstránených množstiev emisií v EÚ je pri započítaní aj nahlasovaní podobná, pričom k rozdielom dochádza v dôsledku uplatňovania pravidiel započítavania.

⁵⁸ Dánsko, Írsko, Nemecko, Portugalsko, Španielsko a Taliansko sa rozhodli zahrnúť obhospodarovanie ornej pôdy. Dánsko, Írsko, Nemecko, Portugalsko a Taliansko sa takisto rozhodli zahrnúť obhospodarovanie pastvín a Rumunsko sa rozhodlo zahrnúť obnovu rastlinného porastu.

⁶⁰ Grassi, G., et al., *Brief on the role of the forest-based bioeconomy in mitigating climate change through carbon storage and material substitution* (Informácie o úlohe lesného biohospodárstva pri zmierňovaní zmeny klímy prostredníctvom ukladania uhlíka a náhrad materiálov), Sanchez Lopez, J., Jasinevičius, G. a Avraamides, M. editor (editori), Európska komisia 2021JRC124374.

⁶¹ Nariadenie (EÚ) 2018/841.

⁶² Delegované nariadenie (EÚ) 2021/268 a SWD/2020/0236 final.

⁶³ COM(2021) 800 final.

⁶⁴ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/nature-based-solutions_en.

⁶⁵ [Certifikácia odstraňovania oxidu uhličitého – pravidlá EÚ \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/euro-observatory/certification-forest-carbon-sequestration_en).

5. ADAPTÁCIA NA ZMENU KLÍMY

Vykonávanie stratégie EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy z roku 2021 je viacročný projekt, v rámci ktorého sa tento rok dosiahli dôležité výsledky.

Komisia uverejnila **technické usmernenie k zabezpečeniu odolnosti infraštruktúry proti zmene klímy** na obdobie 2021 – 2027, ako sa to vyžaduje v európskom právnom predpise v oblasti klímy⁶⁶. Tým sa investorom umožňuje prijímať kvalifikované rozhodnutia o projektoch, ktoré sú zlučiteľné s Parížskou dohodou a cieľmi EÚ v oblasti klímy.

Európske stredisko pre monitorovanie klímy a zdravia, ktoré spustila Komisia a EEA v marci 2021, už zohráva kľúčovú úlohu⁶⁷, čím sa odstraňujú výrazné medzery vo vedomostiach, prispieva sa k prekonaniu prekážok, ktoré nám bránia riešiť rýchlorastúce a negatívne vplyvy zmeny klímy na zdravie. Stredisko poskytuje informácie a nástroje na posúdenie zmeny klímy a zdravia. Okrem toho poskytuje účinné riešenia a zásahy s cieľom začleniť stratégie pre adaptáciu na zmenu klímy do zdravotných politík na vnútroštátnej a nižšej úrovni a zlepšiť ich. Novou **stratégiou udržateľného financovania a stratégiou pre lesy** sa preklenú rozdiely v ochrane klímy a posilní odolnosť lesov. V októbri 2021 bola UNFCCC predložená vôbec prvá správa o adaptácii EÚ⁶⁸.

Misia týkajúca sa adaptácie na zmenu klímy dosiahla dobrý pokrok v podpore skokovej zmeny adaptačných opatrení na nižšej ako vnútroštátnej úrovni. Poskytuje podporu minimálne 150 regiónom a komunitám EÚ pri urýchl'ovaní ich transformácie s cieľom dosiahnuť do roku 2030 odolnosť proti zmene klímy. 118 regiónov a miestnych orgánov z 18 členských štátov podpísalo chartu misie, aby sa pripojili k spoločenstvu praxe a misia vyhlásila 12 výziev na financovanie vo výške 240 miliónov EUR.

EEA plánuje koncom roka 2022 vypracovať úplnú **správu o pokroku národných adaptačných opatrení**. Správa bude vychádzať zo správ od vnútroštátnych orgánov z marca 2021, ktoré podávajú podľa nariadenia o riadení energetickej únie⁶⁹, a z iných zdrojov.

⁶⁶ <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/23a24b21-16d0-11ec-b4fe-01aa75ed71a1/language-en>.

⁶⁷ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/observatory>.

⁶⁸ COM(2021) 572 final.

⁶⁹ Článok 19 nariadenia (EÚ) 2018/1999.

6. FINANCOVANIE OPATRENÍ V OBLASTI KLÍMY

Prechod ku klimatickej neutralite a odolnosť proti zmene klímy si vyžadujú značné investície. Financovanie na úrovni EÚ je dostupné z rôznych zdrojov.

FINANCOVANIE ZO SYSTÉMU EÚ NA OBCHODOVANIE S EMISIAMI

Inovačný fond je jedným z najväčších programov verejného financovania na svete, ktorý slúži na zavádzanie inovačných nízkouhlíkových technológií. Je financovaný z aukcií 450 miliónov kvót z EU ETS počas tohto desaťročia, čo predstavuje približne 38 miliárd EUR⁷⁰. Od jeho spustenia v roku 2020 sa investovali približne 3 miliardy EUR do 54 projektov. V roku 2021 boli ukončené dve výzvy na predkladanie projektov: jedna pre veľké investície⁷¹ vo výške 1,146 miliardy EUR a jedna pre malé investície⁷² vo výške 109 miliónov EUR.

V rámci prvej výzvy na predkladanie veľkých projektov sa udelilo sedem grantov, pričom úspešné ponuky pochádzali zo sektorov v rámci ETS vrátane sektora chemikálií, ocele, cementu, rafinérií, ako aj elektriny a tepla. V rámci prvej výzvy na predkladanie malých projektov sa udelilo 32 grantov v širokom okruhu sektorov v rámci ETS vrátane sektora čistého vodíka, uskladňovania energie, skla, tepla a zachytávania oxidu uhličitého.

V rámci druhej výzvy na predkladanie veľkých projektov sa v júli 2022 predbežne vybralo 17 projektov v sektore cementu, vodíka, chemikálií a ďalších sektoroch v celkovej výške 1,8 miliardy EUR v Bulharsku, vo Fínsku, Francúzsku, v Holandsku, na Islande, v Nemecku, Nórsku, Poľsku a vo Švédsku. Cieľom týchto projektov je ušetriť až 136 miliónov ton ekvivalentu CO₂ počas prvých desiatich rokov činnosti.

Ďalšia výzva na predkladanie veľkých projektov, ktorá sa má spustiť na jeseň 2022, má bezprecedentný rozpočet vo výške 3 miliardy EUR, pričom časti sú vyčlenené pre projekty na vykonávanie plánu REPowerEU týkajúce sa vodíka a elektrifikácie, výroby čistých technológií a pre pilotné projekty.

Z **modernizačného fondu**, ktorý je takisto súčasťou EU ETS, sa podporujú členské štáty s nízkymi príjmami, aby mohli modernizovať svoje energetické systémy a zvýšiť energetickú efektívnosť. Do roku 2030 sa uskutočnia aukcie viac než 640 miliónov kvót (v hodnote približne 51 miliárd EUR)⁷³ na podporu týchto členských štátov. Od roku 2021 sa previedli 3,3 miliardy EUR Česku, Estónsku, Chorvátsku, Litve, Maďarsku, Poľsku, Rumunsku a Slovensku, z ktorých sa financovalo 71 investícií do transformácie v oblastiach, ako je fotovoltaika a energetické siete na nabíjanie elektrických vozidiel.

ZAČLEŇOVANIE POLITÍK V OBLASTI KLÍMY DO ROZPOČTU EÚ

Investície do transformácie na úrovni EÚ budú pochádzať z dvoch zdrojov: „viacročného finančného rámca“ EÚ na roky 2021 – 2027 vo výške 1,2 bilióna EUR a z nástroja NextGenerationEU vo výške

⁷⁰ Odhad založený na súčasných cenách v ETS.

⁷¹ Veľké projekty majú celkové kapitálové výdavky vyššie ako 7,5 milióna EUR.

⁷² Malé projekty majú celkové kapitálové výdavky maximálne 7,5 milióna EUR.

⁷³ Odhad založený na súčasných cenách v ETS.

806,9 miliardy EUR, čím sa podporí obnova EÚ. Najmenej 30 % z týchto dvoch zdrojov spolu (potenciálne viac než 670 miliárd EUR v súčasných cenách) sa vynaloží na boj proti zmene klímy.⁷⁴

Výdavkové programy v rámci rozpočtu EÚ na roky 2021 – 2027 takisto zahŕňajú ciele vynaložiť aspoň 30 % výdavkov na oblasť klímy. Patrí sem Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) (30 %), program Horizont Európa (35 %), Kohézny fond (37 %), Nástroj na prepájanie Európy (60 %) a program LIFE (61 %).

PROGRAMY A FONDY

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti EÚ – ústredný prvok nástroja *NextGenerationEU* s hodnotou až 723,8 miliardy EUR – umožňuje členským štátom výrazne zvýšiť investície v oblasti klímy. Aby boli členské štáty oprávnené na granty (338 miliárd EUR) a úvery (385,8 miliardy EUR) z mechanizmu, sú povinné vypracovať plány obnovy a odolnosti, v ktorých uvedú investície a politické reformy, ktoré prinášajú pridanú hodnotu pre EÚ vyplývajúcu zo zelenej transformácie. V každom národnom pláne sa musí prideliť aspoň 37 % plánovaných výdavkov na opatrenia v oblasti klímy a každé opatrenie musí byť v súlade so zásadou „nespôsobiť významnú škodu“.

Všetkých 26 plánov prijatých do polovice septembra prekročilo referenčnú hodnotu 37 %; 40 % ich spoločných finančných prostriedkov je určených na ciele v oblasti klímy, hoci niektoré členské štáty použili viac než polovicu svojich pridelených prostriedkov na financovanie politiky v oblasti klímy. Približne 44 % finančných prostriedkov pridelených na oblasť klímy by sa malo zamerať na energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť a 34 % na udržateľnú mobilitu⁷⁵. S výhradou prijatia návrhov plánu **REPowerEU** z mája 2022 na riešenie dôsledkov invázie Ruska na Ukrajinu pre odvetvie energetiky budú mať členské štáty možnosť aktualizovať svoje plány a zvýšiť podporu pre energetickú efektívnosť a energiu z obnoviteľných zdrojov.

Aspoň 30 % cieľového rozpočtu programu **InvestEU** vo výške 372 miliárd EUR v dodatočných investíciách počas obdobia 2021 – 2027 sa pridelí na ciele v oblasti klímy. V rámci segmentu udržateľnej infraštruktúry sa 60 % finančných prostriedkov musí vynaložiť na klímu a životné prostredie.⁷⁶ EIB, EIF a iné implementujúce partnerské banky použijú záruky Fondu InvestEU na investície súkromného sektora v súlade so sledovaním klímy a životného prostredia a usmernením k overovaniu udržateľnosti vypracovaným Komisiou.

Výskum a inovácia umožňujú zelenú transformáciu testovaním a predvádzaním riešení, rozvíjaním prelomových inovácií a vedomostí pre politiky na základe najnovších vedeckých dôkazov. Z **programu Horizont Európa** sa aspoň 35 % rozpočtu vo výške 95,5 miliardy EUR vyčlení na výskum a inováciu na podporu spravodlivej transformácie, čím sa posilní aktívna účasť občanov na zelenej transformácii. Rozvíjajú sa nové partnerstvá, pričom sa rozširujú technológie potrebné na dosiahnutie klimatickej neutrality. Do konca roku 2021 sa z programu Horizont Európa investovalo takmer 4,2 miliardy EUR do opatrení v oblasti klímy⁷⁷.

⁷⁴ V návrhu rozpočtu na rok 2023 sa odhaduje, že 557 miliárd EUR alebo 31,5 % z rozpočtu EÚ a nástroja *NextGenerationEU* sa vynaloží na ciele v oblasti klímy. Odráža to súčasné žiadosti o úvery v Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti bez inovačného a modernizačného fondu.

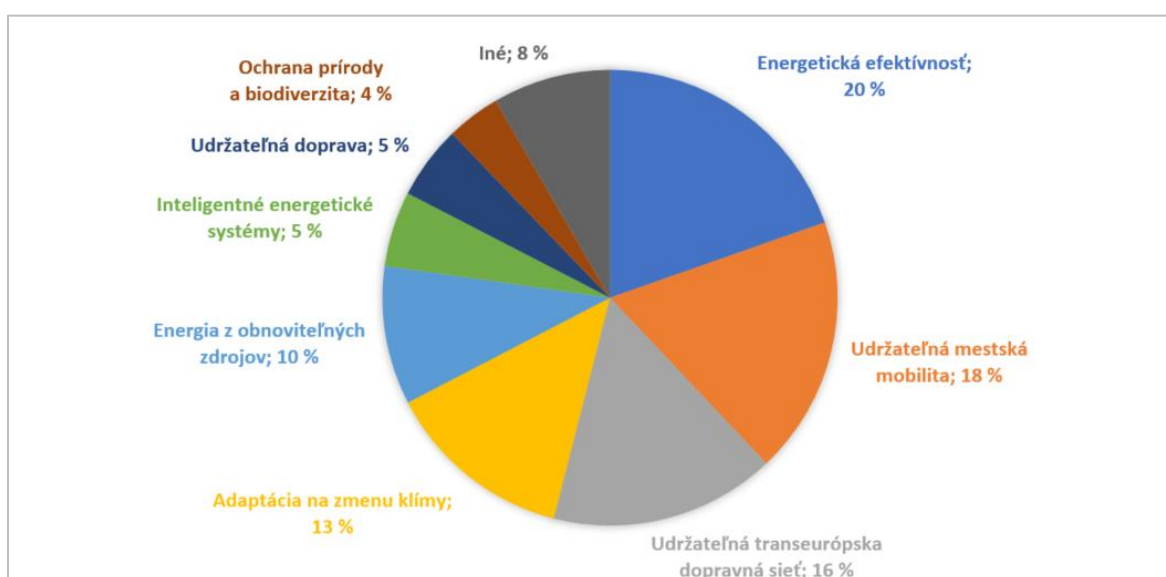
⁷⁵ Zdroj: Hodnotiaca tabuľka obnovy a odolnosti, [pilier zelenej transformácie](#).

⁷⁶ https://investeu.europa.eu/what-investeu-programme_en.

⁷⁷ Predbežné údaje.

Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond⁷⁸ podporujú členské štáty pri presadzovaní hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti a zároveň sa ich prostredníctvom urýchľuje prechod ku klimatickej neutralite a iné priority EÚ. Každý členský štát pripravil partnerskú dohodu, v ktorej sa uvádza investičná stratégia pre financovanie ich politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027. Z týchto fondov sa poskytne aspoň 78 miliárd EUR na investície do opatrení v oblasti klímy v rokoch 2021 – 2027 (30 % celkových pridelených prostriedkov z rozpočtu EFRR a 37 % celkových pridelených prostriedkov z rozpočtu Kohézneho fondu). Z predbežných údajov z návrhov programov a prijatých programov vyplýva, že finančné prostriedky pridelené na opatrenia v oblasti klímy prekročia tento cieľ.

Obrázok 12: Rozdelenie finančných prostriedkov politiky súdržnosti pridelených na opatrenia v oblasti klímy podľa tematickej oblasti (predbežné údaje)

Z **Fondu na spravodlivú transformáciu** sa poskytuje príspevok EÚ vo výške 19,2 miliardy EUR na investície v rokoch 2021 – 2027 v regiónoch v celej Európe, ktoré budú najviac ovplyvnené prechodom ku klimatickej neutralite z hľadiska vplyvu na ich hospodársku štruktúru a sociálnych vplyvov. Po zriadení fondu členské štáty v súčasnosti vypracúvajú plány spravodlivej transformácie územia, ktoré má Komisia prijať ako súčasť programov politiky súdržnosti. Boli schválené plány Grécka, Cypru, Rakúska, Severného Porýnia-Vestfálska a Švédsko.

Európsky sociálny fond, ESF+ podporuje zamestnanosť a investície do ľudského kapitálu. Do polovice septembra bola prijatá približne tretina programov ESF+ na obdobie 2021 – 2027. Rokovania stále prebiehajú; očakáva sa, že do konca roka sa prijmú všetky programy ESF+. S cieľom podporiť vytváranie zelených pracovných miest a adaptáciu zručností a kvalifikácií na prechod ku klimaticky neutrálnemu hospodárstvu členské štáty plánujú vyvinúť nové druhy odbornej prípravy, učebných plánov, učňovskej prípravy a obchodných modelov, ako je sociálne podnikanie.

Nástroj technickej podpory naďalej poskytoval prispôsobenú technickú podporu členským štátom pri navrhovaní a vykonávaní reforiem na dosiahnutie priorít Európskej zelenej dohody. 17 členským

⁷⁸ [Politika súdržnosti na roky 2021 – 2027 – Regionálna politika – Európska komisia \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infographic-117323.attachments)

štátom⁷⁹ sa poskytla podpora prostredníctvom dodatočných špecializovaných výziev v rámci plánu REPowerEU s cieľom identifikovať vhodné reformy a investície, aby sa ukončila závislosť od ruských fosílnych palív.

Program LIFE je finančný nástroj EÚ pre opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy. V roku 2021 sa poskytlo viac než 290 miliónov EUR na 132 projektov vrátane projektov v oblastiach, ako je klimaticky neutrálne poľnohospodárstvo, obnova rašelinísk, rekuperácia tepla pri výrobe železa a ocele a adaptácia lesov a infraštruktúr na zmenu klímy. V roku 2022 sa poskytne približne 755 miliónov EUR na projekty v oblasti klímy a životného prostredia, a to aj na prechod na čistú energiu. V júni sa k programu LIFE pripojila Ukrajina a mohla využívať podporu z programu LIFE na pomoc pri obnove životného prostredia po skaze spôsobenej ruskou inváziou.

⁷⁹ Belgicko, Česko, Estónsko, Írsko, Grécko, Španielsko, Fínsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Maďarsko, Poľsko, Portugalsko, Slovinsko a Slovensko.

7. MEDZINÁRODNÉ OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY

Po ukončení prvého päťročného cyklu Parížskej dohody sa v uplynulom roku zaznamenali intenzívne, prínosné medzinárodné výmeny, najmä na zasadnutiach na úrovni ministrov zameraných na opatrenia v oblasti klímy, ktoré spoluorganizovali EÚ, Čína a Kanada, v rámci dialógu o otázkach klímy v Petersbergu, na samite G20 v Ríme, ako aj na konferencii OSN o zmene klímy v Glasgowe (COP26).

Po vzore EÚ sa takmer všetky hlavné ekonomiky zaviazali približne do polovice storočia dosiahnuť nulovú bilanciu emisií skleníkových plynov. Mnohé z nich významne zvýšili svoje emisné ciele do roku 2030 (vnútroštátne stanovené príspevky), čo je dôkazom toho, že Parížska dohoda funguje a že EÚ inšpiruje ostatných, aby urýchlili opatrenia. Pri súčasných vnútroštátnych politikách a opatreniach svet napriek tomu nie je na ceste k dosiahnutiu teplotného cieľa stanoveného v Parížskej dohode. Ak si krajiny splnia všetky nové záväzky, svet sa môže vyhnúť niektorým vážnym klimatickým vplyvom, oteplenie do konca storočia však stále bude presahovať 1,5° C.

EÚ a jej členské štáty pokračujú v zvyšovaní informovanosti o príležitostiach zelenej transformácie a dôsledkoch oneskorených opatrení. EÚ podporuje medzinárodných partnerov a pomáha im, aby zabezpečili silnejšie a udržateľnejšie reakcie na našu spoločnú hrozbu zmeny klímy.

EÚ a jej členské štáty sú najväčším poskytovateľom verejného financovania opatrení v oblasti zmeny klímy na svete, pričom v roku 2020 bolo viazaných 23,4 miliardy EUR na znižovanie emisií a budovanie odolnosti proti účinkom zmeny klímy v rozvojových krajinách vrátane 5,2 miliardy EUR viazaných na úrovni EÚ (rozpočet EÚ, Európsky rozvojový fond a Európska investičná banka). Verejné financovanie a regulačné reformy prispievajú k mobilizácii kapitálu a zvyšovaniu súkromných investícií potrebných na to, aby rámcové programy EÚ v oblasti výskumu a inovácie týkajúce sa transformácie významne prispievali ku globálnemu posudzovaniu a opatreniam v oblasti klímy, pričom EÚ patrí medzi najväčších poskytovateľov financovania dôkazovej základne, na ktorej sú založené správy Medzivládneho panelu o zmene klímy⁸⁰.

Nové iniciatívy vedené EÚ v uplynulom roku zahŕňajú partnerstvo pre spravodlivú energetickú transformáciu medzi Južnou Afrikou a skupinou darcov v hodnote 8,5 miliardy USD, globálny záväzok o metáne, ktorý iniciovali predsedníčka von der Leyenová a prezident Biden a ku ktorému sa dosiaľ pripojilo viac než 100 krajín, zelená aliancia medzi EÚ a Japonskom, ako aj rozhodnutie lídrov G20 ukončiť medzinárodné verejné financovanie neekologizovanej výroby energie z uhlia.

⁸⁰ Informovanie o globálnych opatreniach v oblasti klímy: príspevok rámcových programov (RP7 a Horizont 2020) k dôkazovej základni najnovších správ Medzivládneho panelu o zmene klímy založených na voľne dostupných údajoch.